

NOTAT

Til

Regionråd Polarsirkelen og Helgeland

Kopi

Bodø kommune

Fra

Salten Brann IKS

Dato

1. april 2025

Angående framtidig organisering av eierskap til styring av 110-tjenesten – initiativ fra regionråd Polarsirkelen og Helgeland

- *Se vedlegg 1, møteinnkalling med saksdokumenter*

Freitag 21. februar 2025 ble det gjennomført eiermøte for Salten Brann IKS. Det var to saker til behandling:

- Fremtidig organisering av eierskap for 110-tjenesten (sak 2)
- Omorganisering av alarmvirksomheten (sak 3)

I forbindelse med sak 2 var det 3 problemstillinger som ble drøftet:

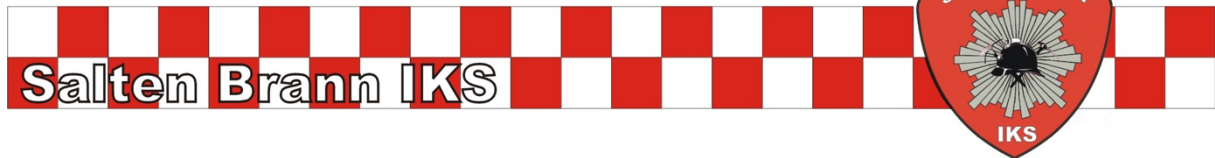
- *Hvordan stiller kommunene i Salten seg til spørsmålet om alternativ organisering av eierskap til og styring av 110 sentralen i Nordland slik regionrådene på Helgeland tar opp?*
- *Hvor skal ansvaret for et evt. utredningsarbeid legges?*
- *Det må lages et mandat for arbeidet. Mandatet foreslås vedtatt av representantskapet i Salten Brann IKS.*

Den politiske behandlingen av saken skapte stort engasjement og gode diskusjoner rundt problemstillingene som var presentert. Resultatet fra eiermøtet var at selskapets eiere ikke ønsket å gå videre saken slik den var presentert i sakspapirene. Derimot ønsket eierne at ordfører i Bodø kommune gikk i dialog med ordfører i Rana kommune for å søke å finne løsninger som på best mulig måte ivaretar de interesser som foreligger.

Basert på dette resultatet så vil ordfører i Bodø kommune kontakte ordfører i Rana for å gjøre nødvendige avklaringer ved en passende anledning.

Hilsen

Per Gunnar Pedersen
Daglig leder og Brannsjef
Salten Brann IKS

Bodø 7. februar 2025

Saksbehandler: Per Gunnar Pedersen

per.gunnar.pedersen@saltenbrann.no

Til Eierkommunene til Salten Brann IKS

EIERMØTE - SALTEN BRANN IKS FREDAG 21. FEBRUAR 2025

Sted; Lokalene til Kraft Nord, Tollbugata 2, gamle tollboden i Bodø (hurtigbåtkaia)

Tid; kl. 1300 – kl. 1630 (Iris fra kl. 0930 – kl. 1230)

SAKSLISTE

Sak 1 Fortegnelse over oppmøte og godkjenning av saksliste

Sak 2 Framtidig organisering av eierskap til styring av 110-tjenesten – initiativ fra regionråd Polarsirkelen og Helgeland (vedlegg 1)

Bodø kommune fikk i 2016, som del av politireformen, i oppdrag av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) å etablere 110 sentral for Nordland politidistrikt. Det geografiske ansvarsområdet for 110 sentralene skulle følge politidistriktenes grenser. På dette tidspunkt var 110 samarbeidet i Nordland allerede godt etablert. Ansvarsområdene til 110 sentralene i Ofoten og Helgeland ble innlemmet i 110 sentralen som ble ivaretatt av Salten Brann IKS. 110 sentralen for Nordland ble organisert inn som del av Salten Brann IKS sin virksomhet og med styret i Salten Brann IKS som ansvarlig og representantskapet for Salten Brann IKS som eierstyringsorgan. I praksis betydde dette at kommunene i Salten har ivaretatt ansvaret for den politiske styringen av 110 sentralens virksomhet for alle Nordlandskommunene, ikke bare de som hører hjemme i Salten.

Polarsirkelen regionråd og Helgeland Regionråd har varslet at de ønsker en annen organisering av styringen av 110 sentralens virksomhet, jfr. kommunelovens bestemmelser for dette. Bodø kommune, som utpekt som ansvarlig for etableringen av 110 sentralen, og eierne av Salten Brann IKS må ta stilling til hvordan denne henvendelsen skal følges opp. Det kan skje på ulike måter, jfr. vedlagte notat. Eiermøtet i Salten Brann IKS inviteres til å drøfte:

- Hvordan stiller kommunene i Salten seg til spørsmålet om alternativ organisering av eierskap til og styring av 110 sentralen i Nordland slik regionrådene på Helgeland tar opp?
- Hvor skal ansvaret for et evt. utredningsarbeid legges?
- Det må lages et mandat for arbeidet. Mandatet foreslås vedtatt av representantskapet i Salten Brann IKS.

Sak 3 Orientering om omorganisering av alarmvirksomheten – ny selskapsform (vedlegg 2)

Det vises til tidligere orienteringer om saken. Styret for Salten Brann IKS har foreslått å organisere salget av alarmtjenester i et eget aksjeselskap. I mai 2024 vedtok representantskapet å utsette behandlingen av sak 09/24, til møtet i representantskapet 8. november 2024. Saken er ikke blitt endelig behandlet. Volumet på kommersielle salg av direktekoblet alarmtjenester til 110-sentralen i Nordland øker, og hensynet til både skatt og merverdiavgift gjør at denne aktiviteten må skilles ut i et eget selskap for å unngå utilsiktede økonomiske merkostnader for Salten Brann IKS. Økt volum på den kommersielle delen av 110-sentralens virksomhet kan også få konsekvenser opp mot lov om offentlige anskaffelser. Selskapet ønsker med dette å svare ut eventuelle uklarheter som måtte foreligge i saken. Etter Eiermøtet legges det til rette for at det gjennomføres et ekstraordinært representantskapsmøte hvor den utsatte saken sluttbehandles. Fra selskaps side foreslås det at denne prosessen gjennomføres parallelt med at det gjøres en ev utredning om framtidig eierskap til og organisering av styringen av 110 sentralen. Bli resultatet av utredningen at det blir flere eiere av 110 sentralen må nødvendige konsekvenser for eierskapet til alarmsentralen håndteres.

I saksdokumentet er det tatt inn en juridisk vurdering fra Samfunnsbedriftene som bekrefter at etablering av aksjeselskap kan gjøres av representantskapet med hjemmel i selskapsavtalens formuleringer.

Eiermøtet i Salten Brann IKS inviteres til å drøfte bl.a.

Saken bør i Eiermøtet 21. februar gjøres klar for endelig behandling i representantskapet.

- Alarmselskapet organiseres som et eget AS, i første omgang eid av Salten Brann IKS, fram til endelig organisering av og eierskap til 110 sentralen i Nordland er utredet og avklart
- Etableringen av alarmselskapet besluttet av representantskapet med Salten Brann IKS som eier.
- Når ev sak om endring av eierskap til og organisering av styringen av 110 sentralen, er ferdig utredet må den behandles av kommunestyrene i Nordland. Da behandles også sak om framtidig organisering av alarmselskapet i de samme kommunestyrene.
- Inntektene fra alarmselskapet baseres på et bundet formål og skal finansiere driften av 110 sentralen i Nordland og til ev investeringer
- Prosessen gjennomføres i tråd med skissen i saksnotatet

Med vennlig hilsen

Aase Refsnes Leder representantskapet (sign)

Kristian Fanghol Styrets leder (sign)

SAK 2 Framtidig eierskap til og organisering av styringen av 110-tjenesten – initiativ fra Polarsirkelen regionråd og Helgeland regionråd

I dette notatet gis det en oppsummering av utviklingen av 110-tjenesten i Nordland, redegjøres for ønsket om endringer av framtidig eierskap til organisering av styringen som er tatt opp av Polarsirkelen og Helgeland regionråd og hvordan dette kan følges opp.

Kort om utviklingen av 110-tjenesten

Bodø kommune fikk i 2016, som del av gjennomføringen av politireformen, i oppdrag av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) å etablere 110 sentral for Nordland politidistrikt. Kommunene er pålagt av DSB i vedtaket av 15.03.2016 å delta i felles 110-region Nordland. Dette innbefatter en plikt til å knytte seg til nød alarmsentralen, samt bære sine andeler av kostnadene. Bodø kommune er i samme vedtak pliktig å opprette en 110-sentral for den nye regionen.

Det geografiske ansvarsområdet for 110 sentralene skulle følge politidistriktenes grenser. På dette tidspunkt var 110 samarbeidet i Nordland allerede godt etablert. Ansvarsområdene til 110 sentralene i Ofoten og Helgeland ble innlemmet i 110 sentralen som ble ivaretatt av Salten Brann IKS. 110 virksomheten ble organisert som del av Salten Brann IKS sin virksomhet, med styret i Salten Brann IKS som ansvarlig og representantskapet for Salten Brann IKS som eierstyringsorgan. I praksis betyr dette at kommunene i Salten har ivaretatt den politiske styringen av 110 sentralens virksomhet for alle Nordlandskommunene, ikke bare de som hører hjemme i Salten.

Organisering av eierskap til og styringen av 110 sentralene

Styret og representantskapet i Salten Brann IKS (10 kommuner i Salten) har det styringsmessige ansvaret for 110 virksomheten i hele Nordland (41 kommuner). Sett fra selskapets side har samarbeidet i Nordland om 110 virksomheten med dagens styringsmodell vært godt. Det har vært stor enighet om prioriteringer i den grad dette har vært drøftet i fellesskapet. Ikke minst har den felles satsingen på alarmsalg, som kilde til finansiering av 110 virksomheten, vært en stor suksess. Samarbeidet ble utviklet, avtalt og regulert gjennom bilaterale avtaler jfr. kjøpsloven. Prosessen ble i all hovedsak gjennomført på administrativt etatsnivå.

Polarsirkelen regionråd og Helgeland Regionråd har varslet at de ønsker en annen organisering av styringen av 110 sentralens virksomhet, jfr. kommunelovens bestemmelser.

I brev av 3. juni 2024 til DSB redegjør regionrådene for sitt utgangspunkt. Her heter det bl.a.

«DSB har i sitt vedtak i 2016 vurdert forholdet mot den kommunale selvråderetten slik den er uttrykt i kommuneloven § 2-1, og prinsippet om kommunal organisasjonsfrihet på følgende måte:

Brann- og eksplosjonsvernloven § 16 (1) legger ansvaret for etablering og drift av 110-sentralene til en "kommune". Bestemmelsen ivaretar prinsippet om kommunal organisasjonsfrihet ved at kommunestyret kan ta stilling til hvordan oppgaven skal løses i den enkelte kommune. I tråd med prinsippet om kommunal organisasjonsfrihet bestemmer kommunene selv hvordan 110-tjenesten skal organiseres, herunder hvilken modell for interkommunalt samarbeid som er mest hensiktsmessig for drift av 110-tjenesten i regionen.

Her fremgår det at det er kommunestyret i den enkelte kommune som skal kunne ta stilling til hvordan oppgaven skal løses i den enkelte kommune. Det fremheves også at det er i tråd med

prinsippet om kommunal organisasjonsfrihet at kommunene «selv» skal kunne bestemme hvordan det interkommunale samarbeidet skal kunne organiseres, herunder hvilken modell for interkommunalt samarbeid som er mest hensiktsmessig.

DSBs vedtak forutsetter dermed at samarbeidsformen skal avgjøres i samråd mellom kommunene i 110-regionen. Dette er i tråd med prinsippet om kommunal organisasjonsfrihet og selvbestemmelse. Dagens organisering oppfyller ikke dette prinsippet, ettersom kommunene som står utenfor eierstyringen i 110-sentralen, verken har faktisk eller rettslig påvirkningsmulighet.

Polarsirkelrådet og Helgelandsrådet mener at DSBs vedtak av 15.03.2016 kun kan leses på én måte. Det forutsetter at alle kommunene skal ha anledning til å ha medbestemmelsesrett i hvordan den konkrete organiseringen av samarbeidet skal organiseres.

Dette fremgår direkte av sitatet fra DSBs vedtak over, samt at det er forutsatt av DSB i vedtaket at:

«Hvordan kommunene velger å løse oppgaven innenfor rammene av de nasjonale føringene og gjeldende regelverk, er opp til kommunene å bestemme».

Samtlige kommuner i hver 110-region har dermed en forpliktelse og et ansvar som innebærer at hver kommune må påse at samarbeidet får en forsvarlig og lovlig organisering i tråd med kommuneloven og brann- og eksplosjonsvern lovgivningen.

Oppgaver som inneholder myndighets utøvelse, skal derfor legges til et organ der utøvelse av offentlig myndighet er lovlig og forsvarlig.

I dagens organisering av 110 Nordland er dette som nevnt organisert som en avdeling i Salten Brann IKS. I dette interkommunale selskapet er enkelte av kommunene i 110-regionen formelle deltakere, mens andre kun er tilknyttet på avtalemessig grunnlag.

De andre kommunene har dermed heller ingen medbestemmelsesrett over hvordan det interkommunale samarbeidet rundt 110-sentral skal organiseres.

Dette er nå et interkommunalt samarbeid der et tilfeldig utvalg kommuner i 110-regionen er formelle deltakere i det interkommunale samarbeidet, med formell makt over hvordan det kommunale samarbeidet mellom alle deltagere i regionen skal organiseres.

Det betydelige flertallet av kommunene i regionen har ingen medbestemmelsesrett og kommunestyrene i disse kommunene må i prinsippet godta det som blir bestemt av det interkommunale selskapet.

En undersøkelse viser at flere 110-samarbeid er organisert gjennom et IKS der tilsynelatende samtlige kommuner i 110-regionen er representert på eiersiden, for eksempel Øst 110-sentral IKS, Midt Norge 110-sentral IKS og 110 Agder IKS.

Polarsirkelrådet og Helgelandsrådet mener at kommunelovens bestemmelser om internkontroll av myndighetsutøvelse, brann- og eksplosjonslovens krav til kontroll av myndighetsutøvelse, samt vedtaket av 15.03.2016 stiller krav til at alle kommunene i 110-regionene har en plikt til å påse at myndighetsutøvelsen er forsvarlig og lovlig. Dette innebærer en formell mulighet til å medvirke i hvordan det interkommunale samarbeidet organiseres. Dette er også den eneste tolkningen som er i tråd med prinsippet om kommunal organisasjonsfrihet slik det er fastsatt i kommuneloven § 2-1».

I svarbrev av 2. juli 2024 til regionrådene på Helgeland oppsummerer DSB med at det er opp til berørte kommuner å avtale samarbeidsform. DSB henviser spørsmål som omhandler

bestemmelsene for interkommunalt samarbeid jfr. kommunelovens bestemmelser, til Kommunal- og distrikts departementet.

Framtidig organisering eierskap til og styringen av 110 sentralen i Nordland - oppfølging

Salten Brann har i lengre tid gjennomført vurderinger om organisering av alarmtjenesten og ev konsekvenser for organisering styringen av 110 tjenesten i Nordland. Styret har innstilt til eierne av selskapet om å etablere et alarmselskap med virkning fra 2026. Dette er nødvendig for at spørsmål om skatt, merverdi avgift og konkurranseregler kan håndteres på best mulig måte, i tråd med lov og regelverk. Samtidig vil en organisering i et aksjeselskap sikre at kommuner som ønsker eierskap i selskapet kan få utbytte av overskudd noe som ikke er mulig i dagens organisering i Salten Brann IKS. Styret i Salten Brann har i denne prosessen ikke foreslått en endring av dagens organisering av eierskap til og styring av 110-Nordland. Dette standpunktet baseres en vurdering av at en annen organisering vil virke fordyrende, være transaksjonskrevende og kreve mer administrasjon til eierstyring. Spørsmålene som er tatt opp av regionrådene var ikke element i denne vurderingen. Et annet perspektiv er at Bodø kommune, som fikk oppdraget av DSB med etableringen av 110 Nordland, må gjøre interne avklaringer i spørsmålet om alternativ organisering av tjenesten.

Polarsirkelrådet og Helgelandsrådet ønsker at samarbeidet skal gjennomføres i henhold til kommunelovens bestemmelser, jfr. kapittel 5 og § 27.

Etter at det i brevvekslingen med DSB i praksis ikke kom en autoritativ avklaring på spørsmål om hva staten har ment om samarbeidsform jfr. oppdragsbrevet som ble sendt til Bodø kommune i 2016. Med denne bakgrunn ble det gjennomført et møte mellom regionrådene og Bodø kommune/Salten Brann IKS 21. januar 2025. I møtet redegjorde regionrådene for sitt ståsted og saken ble drøftet. Konklusjonen er at saken i første omgang må følges opp av Bodø kommune og i eierorganene til Salten Brann IKS.

Når det gjelder organisasjonsformer er praksis i Norge forskjellig. Noen har det slik vi har det i Salten, andre har det slik at alle kommuner i et område deltar i et IKS samarbeid. Salten Brann IKS har tidligere, med hjelp fra Samfunnsbedriftene, fått utredet spørsmålet om organiseringen av 110 virksomheten. Anbefaling var:

1. Felles interkommunalt selskap for 110-tjenesten i Nordland hvor kommunene inviteres til felles eierskap.
2. Alternativt et vertskommunesamarbeid med Bodø kommune som vert

En prosess som ev skal lede fram til en ny organisering av eierskap og styring må involvere alle kommuner i Nordland. En oppfølging av henvendelsen fra regionrådene må i første omgang designe en prosess som sikrer at utredningsarbeidet kan gjennomføres på en forsvarlig og så smidig måte som mulig. Ansvar for utredningsarbeidet kan legges flere steder. Bodø kommune, som fikk ansvar for etableringen av 110 sentralen kan være ett alternativ. Alternativet der vel å legge til det Salten Brann IKS. Enten det blir Bodø kommune eller Salten Brann IKS må det innhentes nødvendig kapasitet for å utføre utredningen. Arbeidet må etableres som et prosjekt og belastes 110 virksomheten. Dette betyr at alle kommunene i Nordland bidrar i finansieringen.

For mange av kommunene vil denne problemstillingen komme uventet og det måte uformes et saksgrunnlag som gjør det lett å sette seg inn i saken og hvilke alternativer som kan være mulig. Beslutningsprosessene vil, på noen tidspunkt, kreve at det gjennomføres diskusjoner på arenaer hvor alle kommunene har mulighet for å være til stede og det må lages en tidsplan som gir nødvendig tid da slike saker må behandles i kommunestyrene.

Problemstillinger til eiermøtet:

- Hvordan stiller kommunene i Salten seg til spørsmålet om alternativ organisering av eierskap til og styring av 110 sentralen i Nordland slik regionrådene på Helgeland tar opp?
- Hvor skal ansvaret for et evt. utredningsarbeid legges?
- Det må lages et mandat for arbeidet. Mandatet foreslås vedtatt av representantskapet i Salten Brann IKS.

Tidslinjen for utvikling av 110-tjenesten i Nordland:

1. 2004, Etablering av felles 110-sentral for 12 kommuner i Salten.
  - a. Midtre Hålogaland og Helgeland har egne 110-sentraler.
2. 2007, Salten Brann IKS etableres for 8 kommuner og 110-sentralen blir egen avdeling.
  - a. Meløy kommune kom med i 2011 og Værøy kommune i 2018).
3. 2009, 2-manns bemanning etableres på 110-sentralen i Salten.
4. 2011 – 2015, Statlige krav til nødnett og bemanning fører til betydelig økte kostnader.
  - a. Samordningsprosess mellom Salten, Helgeland og Midtre Hålogaland starter og er primært økonomisk motivert.
  - b. Ulike former for samarbeid utredes og samarbeidet etableres som kjøp av tjeneste. (Helgeland kommer med i oktober 2014, Hålogaland kommer med i juni 2013.)
  - c. Bilaterale tjenester etableres som kjøp av tjeneste jfr. kjøpsloven.
5. 2012 - 2015, Brannstasjon / felles nød sentraler vedtas og bygges på Albertmyra i Bodø.
  - a. SAMLOK Nord prosjektet avtales i 2014 hvor nødetatene samordner sine nød-melde-tjenester.
6. 2016, Politireformen vedtas av stortinget, oppdragsbrev til Bodø kommune fra DSB.
  - a. Bodø kommunen løser sitt oppdrag gjennom Salten Brann IKS.
7. 2018 – 2021, Styret fokuserer på salg av direktekoblet brannalarm.
  - a. Redusere kommunal finansiering av 110-Nordland.
  - b. Bilaterale avtaler re-etableres og alarmorganisering utredes.
8. 2022, Helgeland ytrer første ønske om å endre organisering av 110-tjenesten.
9. 2024, Polarsirkelrådet og regionråd Helgeland skriver brev til DSB.
  - a. Etterspør avklaring på samarbeidsform og hva DSB har ment i oppdragsbrevet.
  - b. DSB svarer at dette er opp til berørte kommuner å avklare.
10. 2024, Styret i Salten Brann IKS innstiller til etablering av alarmselskap.
  - a. Representantskapsmøtet i 05/24.
  - b. Driften av 110-Nordland er fullfinansiert av kommersielle inntekter.

SAK 3 Omorganisering av alarmvirksomheten – ny selskapsform

Denne saken dreier seg om etablering av alarmselskap (AS) for salg av direktekoblet brannalarm til 110-sentralen og gjennomføring av prosessen.

Kort om bakgrunn og hensikt

Nettverket av brannsjefer i Nordland har satset på utvikling og salg av direktekoblet brannalarmer i Nordland med mål om å redusere kommunal finansiering av 110-tjenesten samt ivareta påpeking fra revisor mtp. skatt og mva. spørsmålet. Dette har nettverket lykkes med basert på dagens organisering hvor Saltenkommunene er eiere av Salten Brann IKS og hvor selskapet igjen har bilaterale avtaler iht. kjøpslov med resterende kommuner i Nordland. Satsingen på salg av direktekoblet brannalarmer har nådd sine mål. Pr. 2024 er 110-sentralens driftskostnader fullfinansiert av kommersielle inntekter. Det har vært gjennomført juridiske vurderinger av KPMG og Bedriftskompetanse. Inntektene er økt fra 8,5 MNOK i 2017 til 38,1 MNOK i 2024.

Salten Brann har i lengre tid gjennomført vurderinger om alternativ organisering av alarmtjenesten og ev konsekvenser for organisering av 110 tjenesten i Nordland. Styret har innstilt til eierne av selskapet om å etablere et alarmselskap som AS med virkning fra 2026 slik at forhold som omhandler skatt, merverdi avgift og konkurranseregler kan håndteres på best mulig måte slik at det ikke kommer i konflikt med regelverket. Samtidig vil dette sikre at kommuner som ønsker eierskap i selskapet kan få utbytte av overskudd noe som ikke er mulig i dagens organisering i Salten Brann IKS.

Den 24. mai 2024 vedtok eierne å utsette behandling av alarmsaken. I Eiermøtet den 26/9-24 presenterte selskapet et overordnet notat som oppsummerte sakskomplekset overfor eierne som ønsket ytterligere informasjon fra selskapet om; 1) tydeliggjøring av formål og funksjon, 2) alternative pengestrømmer og 3) ulike typer eierorganisering. Disse forholdene utdypes noe mer i dette notatet samt klargjøring av selve beslutningsprosessen.

Formål og funksjon med inntekter

Inntektsmodellen baserer seg på at Salten Brann IKS beholder 100 % av inntektene fra alarmkundene i de ulike kommunene og fullfinansiere driften av 110 sentralen med disse pengene. Dette er alarminntekter som kommunene beholdt selv før denne ordningen kom på plass. I bytte mot alarminntekter så reduseres kommunal finansiering til et minimum, fra 140 kr/innbygger til 10 kr/innbygger. De kommuner som ikke har alarminntekter får samme lave andel av kommunal finansiering og nyter dermed godt av dette. Dette kalles den solidariske modellen. Summen av alarminntekter tilhører derfor kommunene i Nordland og ikke bare eierne av Salten Brann IKS. Tjenesteavtaler regulerer dette for kommuner utenfor Salten Brann IKS.

Formål og funksjon med inntektene kan deles i to hovedalternativer, 1) bundet formål som bare skal finansiere drift for 110-sentralen og hvor overskudd skal dekke framtidige investeringer for sentralen, samt 2) åpent formål som skal sikre kommuner, som eier selskapet, rett til fri disponering av inntekter og overskudd til de formål som eierkommunene mener er hensiktsmessig. Begge formål innebærer tilknytning av digital brannalarm til 110-sentralen og inngår dermed som et viktig kommunalt tiltak for økt brannforebygging blant Nordlandskommunene.

Alternative pengestrømmer må sees opp mot formål og er en konsekvens av dette.

1. Pengestrøm for bundet formål; til 110-sentralen innebærer å finansiere 100% av driften ved bruk av avtale om tjenestekjøp og hvor overskudd i alarmselskapet skal settes av til framtidige investeringer og derfor bør dette skytes inn som egenkapital i alarmselskapet inntil investerings behovet foreligger. Utover dette kan eierne vedta uttak av utbytte som utbetales iht eierandel.

2. Pengestrøm for åpent formål; innebærer prinsipielt at alle salgsinntekter og dermed også overskudd beholdes i alarmselskapet og at eierne står fritt til å beslutte å ta ut utbytte på overskudd eller sette av overskudd som økt egenkapital. Åpent formål innebærer at kommunene i Nordland må betale 100% av driften til 110-sentralen og fremtidige investeringer når de foreligger.

Typen av eierorganisering vil deretter komme som en konsekvens av de to forutgående perspektivene. Bundet formål binder automatisk opp pengestrøm og leder, etter selskapets vurdering, til at Salten Brann IKS bør være eier. Åpent formål medfører, hvis ikke annet er bestemt, til fri råderett over pengestrøm og leder til at kommunene i Salten bør være eiere i stedet for Salten Brann IKS. En evt. endring i eierskap til og organisering av styringen av 110 må følges opp med nødvendige konsekvenser for eierskap til alarmselskapet. I begge tilfellene vil/må øvrige kommuner i Nordland inviteres inn som eiere for å kunne få tilgang på eventuelt utbytte ved overskudd.

Beslutningsprosess for etablering med juridisk vurdering

Hovedregelen er at store strukturelle grep – som å opprette et eget aksjeselskap (AS) – normalt utløser krav om at hver enkelt eierkommune (kommunestyre) skal gi sin tilslutning, spesielt dersom dette innebærer en endring av formål eller selskapsavtale for det interkommunale selskapet (IKS). I dette tilfellet så er dette forholdet på plass i selskapets sist godkjente selskapsavtale. Det er, etter selskapets vurdering, hensiktsmessig at etablering av aksjeselskapet skjer i representantskapsmøte i løpet av våren. Dette spørsmålet er vurdert av Samfunnsbedriftene. Her heter det:

«IKS-loven § 7 fastslår at deltakerkommunene i et IKS utøver myndighet gjennom sitt eierorgan; representantskapet. Enkelte beslutninger i et IKS er av en slik art at de må fattes ved likelydende vedtak i alle eierkommuner. Det handler om enkelte endringer i selskapsavtalen som er av en så viktig karakter at enkeltkommunene skal konsulteres, f.eks. hvorvidt selskapet skal kunne ta opp lån, om formålet til selskapet skal endres, hvorvidt selskapet skal ta inn nye deltakerkommuner i samarbeidet m.m. (jf. IKS-loven § 4).

Kommunestyrene har utpekt representanter som skal ivareta sin kommunes interesser inn i representantskapet. Myndigheten som tilligger representantskapet defineres i loven til å være behandling av:

- *Økonomiplan*
- *Årsbudsjett*
- *Årsregnskap*
- *Årsberetning*
- *Andre saker som etter loven skal behandles i rep skapet*
- *Andre saker som etter selskapsavtalen skal behandles i rep skapet*

For å løse det oversendte spørsmålet, vil vi måtte se om selskapsavtalen gir representantskapet anledning til å beslutte å opprette et datterselskap. Dersom selskapsavtalen gjør det, vil man ikke måtte ha likelydende beslutninger om dette i alle eierkommunene. Hvis selskapet skal gjøre

noe som ikke dekkes av selskapsavtalens formålsbestemmelse, må enten formålsbestemmelsen endres (ved likelydende vedtak i kommunestyrene) eller alle eierne bør være enige i en tydelig beslutning.

Formålsbestemmelsen i selskapsavtalen til Salten brann IKS lyder:

§ 3. Formål

Selskapets formål er i videste forstand å ivareta eierkommunenes behov, plikter og oppgaver som gjelder brann- og ulykkesberedskap, brannforebyggende- og kontrollerende art,

samt andre tiltak som naturlig hører inn under dette formål innenfor det til enhver tid gjeldende regelverk.

Primært er selskapet opprettet for å dekke eierkommunenes behov, men tilsvarende tjenester kan også ytes mot vederlag til andre kommuner eller virksomheter.

Selskapet kan påta seg andre arbeidsoppgaver representantskapet bestemmer, så lenge det ikke svekker selskapets evne til å løse de lovpålagte oppgavene.

Selskapet skal inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter, og ha eierskap i andre selskaper.

Selskapet skal aktivt søke å selge tjenester knyttet til forebyggende og beredskapsrelaterte tjenester.

All forretningsmessig virksomhet av vesentlig betydning skal skilles ut og utføres i egne selskaper.

Formålsbestemmelsen i selskapsavtalen er tydelig på hva selskapet skal drive med. Det står eksplisitt at selskapet **skal ha eierskap i andre selskaper, skal selge tjenester innen forebygging og beredskap** (som jeg antar og legger til grunn at et alarmselskap faller inn under). I tillegg står det at forretningsmessig virksomhet av vesentlig betydning **skal skilles ut og utføres i egne selskaper**.

På denne bakgrunn anses opprettelse av et datterselskap for alarmsalg å være innenfor rammen av formålet. Det er faktisk mer enn det; opprettelse av et alarmselskap ser ut til å realisere og levere på formålsbestemmelsen som eierne har formulert.

Så er spørsmålet hvem som har myndighet til å vedta dette? Kan representantskapet selv beslutte dette?

I selskapsavtalen § 14 reguleres «Saksbehandlingen i representantskapet». I femte avsnitt står det at representantskapet skal **«Opprette eller avvikle datterselskaper»** I bestemmelsens siste avsnitt kommer frem at vedtak i representantskapet bare må godkjennes av representantskapet **«i den utstrekning dette kreves etter IKS-loven eller lovgivning ellers»**.

Som nevnt helt innledningsvis, så krever ikke IKS-loven at dette skal godkjennes eller vedtas i alle deltakerkommunene – tvert imot viser IKS-loven § 7 til at representantskapet skal vedta det som selskapsavtalen gir myndighet til. Både formålsbestemmelsen og reguleringen av representantskapets myndighet og saksbehandling er tydelige på at opprettelse av datterselskap er representantskapets myndighet og oppgave.

Det er ikke kjent at annen lovregulering finnes som griper inn i denne myndigheten.

Konklusjon:

Opprettelse av et alarmselskap som datterselskap til Salten brann IKS trenger ikke likelydende vedtak fra alle deltakerkommunene. Det presiseres imidlertid at det er i tråd med god selskapsledelse og eierstyring at hvert enkelt medlem i representantskapet sørger for en politisk forankring i forkant av stemmegivning i rep skapet, slik at medlemmet er sikker på at det stemmer i tråd med eget kommunestyres flertall».

Det vises til sak 2 Organisering av og eierskap til 110 sentralen. Denne saken må, når den er ferdig utredet og nødvendige prosesser gjennomført, behandles i kommunestyrene i Nordland og det må fattes likelydende vedtak. Bli resultatet av utredningen at det blir flere eiere av 110 sentralen må nødvendige konsekvenser for eierskapet til alarmsentralen også behandles av de samme kommunestyrene.

I praksis er det også representantskapets medlemmer sørger for at det er orientert i egen kommune om prosess og innhold slik at nødvendig forankring er sikret.

Tidslinje for videre behandling

Det er uklart når eierne ønsker å sluttbehandle denne saken. Nedenfor er forslag til framdriftsplan for prosess fram til vedtak:

21. februar 2025	Dialogmøte med eierne om saken.
Vinter/tidlig vår 2025	Ekstra rep.skapsmøte for å sluttbehandle saken samme dag
Mai 2025	Vedtak av stiftelsesdokumenter i rep. skapet.
Nov. 2025	Valg av styre, beslutte budsjett i alarmselskap med mer.
Januar 2026	Oppstart av nytt selskap Jan. 2026

Behandlingen i eiermøtet

Saken bør i eiermøtet 21. februar gjøres klar for endelig behandling i representantskapet. Utgangspunktet er styrets innstilling til vedtak i sak 09/24 (referert sist i saksdokumentet) som ble vedtatt utsatt. Sentrale tema som må diskuteres i eidermøtet er:

- Alarmselskapet organiseres som et eget AS, i første omgang eid av Salten Brann IKS, fram til endelig organisering av og eierskap til 110 sentralen i Nordland er utredet og avklart
- Etableringen av alarmselskapet besluttes av representantskapet og endelig organisering av eierskap til og organisering av styringen av 110 sentralen, inkludert organiseringen av alarmselskapet behandles av kommunestyrene.
- Inntektene fra alarmselskapet baseres på et bundet formål og skal finansiere driften av 110 sentralen i Nordland og til ev investeringer

Sak 09-24 Styrets opprinnelige innstilling:

1. Representantskapet tar analyser og vurderinger angående de 3 alternativ som er belyst i saken til orientering
2. Med utgangspunkt i alternativ a vedtar representantskapet etablering av et alarmselskap (AS) med oppstart 1. januar 2025.
3. Av hensyn til ivaretagelse av regelverk og derigjennom behov for oppstart 1. januar 2025, stiftes aksjeselskapet av Salten Brann IKS alene (fase 1).

4. Nødvendige stiftelsesdokument med verdifastsettelse, vedtekter, aksjonæravtaler, styreinstruks mv. utarbeides med forutsetning av oppstart 1. januar 2025.
5. Etter vedtak om etablering av alarmselskapet går Salten Brann i dialog med øvrige Nordlandskommuner om prosessen med å invitere disse kommunene inn på eiersiden (fase 2) så snart dette lar seg gjennomføre.
6. Så snart dette er gjennomførbart iverksettes fase 2 med tilhørende invitasjon om deltakelse i aksjeselskapet for øvrige Nordlandskommuner. Det settes da en frist for deltakelse og etter at det er avklart hvilke kommuner som deltar på eiersiden utarbeides nye vedtekter, aksjonæravtaler mv.
7. Etter gjennomføring av fase 2 må det etableres nye samarbeidsavtaler mellom 110 Nordland og kommunene i Nordland (både deltakende og ikke-deltakende i aksjeselskapet).
8. For de kommuner som ikke ønsker å delta som eiere i aksjeselskapet (fase 2) er forutsetningen at det vil bli gitt anledning til deltakelse på et senere tidspunkt (fase 3) ut ifra vedtekter og beslutninger i aksjeselskapet.

Vurdering av styrets innstilling

Da det er gått 8 måneder siden innstillingen ble framlagt så vil oppstartsdatoer som belyses i punktene 2, 3 og 4 måtte revideres til 1. januar 2026.